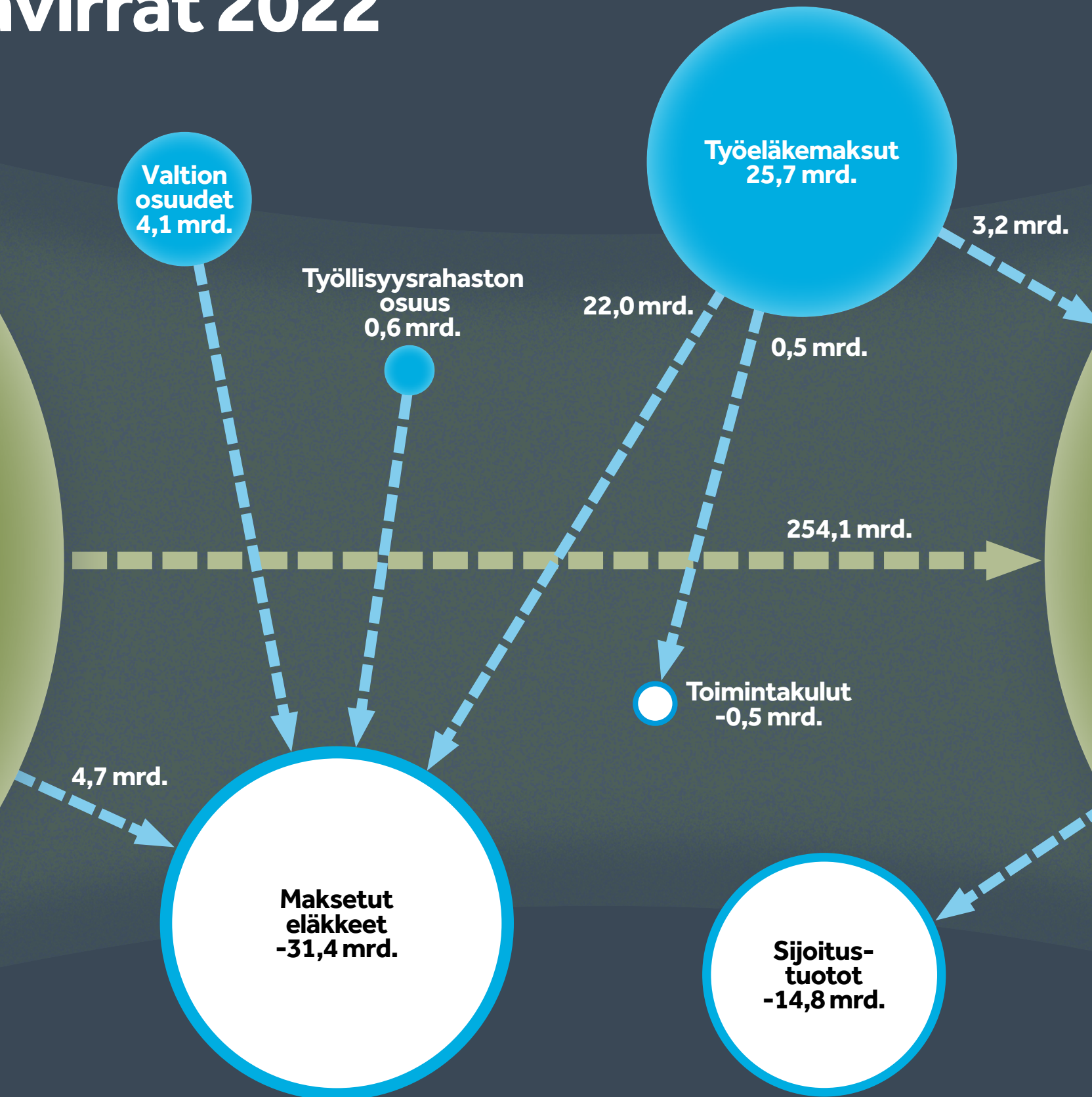

Työeläkerahavirrat 2022

Eläkevarat
31.12.2021
258,8
miljardia

Eläkevarat
31.12.2022
242,4
miljardia

Kovien vaihteluiden sijoitusvuosi

TUOTOT LASKIVAT noin 15 miljardia euroa

Sijoitustuotot laskivat viime vuonna 14,8 miljardia euroa. Eläkevakuuttajien vakavaraisuus turvaa eläkkeiden rahoitusta sijoitusmarkkinoiden vaihdellessa voimakkaasti. Viime vuoden lopussa työeläkevakuuttajien sijoitusvarat olivat noin 239 miljardia euroa.

Ani harva osasi odottaa viime vuoden tarjoamia tapahtumia sijoitusmarkkinoilla. Lähes kaksi vuotta kestäneen koronapandemian hiipuesssa talouden odotettiin pikkuhiljaa normalisoituvan avokätisen tukipolitiikan, patoutuneen kulutuskysynnän ja reippaasti kohonneen inflaation jäljiltä.

Kun Venäjä jo ennen hyökkäämistään Ukrainaan tarkoituksellisesti vähensi kaasutoimituksia, nousi kaasun hinta jyrkästi, mikä puolestaan nosti myös sähkön hintoja Euroopassa. Näin Venäjä hyökkäsi välillisesti myös Eurooppaan käyttäen kaasua aseenaan. Hintaheilunta näkyi sijoitusmarkkinoilla laskevina pörssikursseina.

KORONAN JÄLJILTÄ rajusti kohonnut inflaatio pakotti keskuspankit reagoimaan odotetusti kiristystoimilla. Euroopan keskuspankki nosti ohjauskorkoa viime vuoden aikana neljä kertaa ja Yhdysvaltojen keskuspankki Fed kaikkiaan seitsemän kertaa.

Korkojen vauhdikas nousu kohmetti osakemarkkinat. Käytännössä osakesijoituksen tämän päivän arvo koostuu sen tulevien vapaiden kassavirtojen nykyarvojen summasta. Nykyarvoihin taas vaikuttaa olennaisesti vallitseva korkotaso – esimerkiksi korkotason kohotessa tulevaisuudessa kassavirran nykyarvo laskee.

Nousevien korkojen ja Ukrainan sodan myötä kohonneiden hyödykehintojen näkymä oli myrkyä osakesijoituksille. Vuoden 2022 ensimmäisen puoliskon jäljiltä keskeiset osakeindeksit olivat laskeneet parikymmentä prosenttia. Syksyllä osakekursien lasku jatkui entisestään. Vasta loppuvuodesta Kiinan pitkään jatkuneiden koronarajoitteiden hellittäessä markkinoilla koettiin hienoista nousua.

“Korkojen vauhdikas nousu kohmetti osakemarkkinat.”

Osakesijoitusten kokonaismäärä eläkesalkuissa supistui vuoden aikana noin 15 miljardilla eurolla markkina-arvojen laskusta johtuen.

KORKOTASON voimakas kohoaminen viime vuoden aikana tarkoitti kylmää kyytiä myös eläkesalkkuja tyypillisesti hajauttaville korkosijoituksille. Yritysten ja julkisten liikkeeseen laskijoiden joukkovelkakirjojen kokonaismäärä supistui vuoden aikana noin kuudella miljardilla. Niistä viisi mil-

jardia johtui markkina-arvojen laskusta ja loput nettomyynneistä.

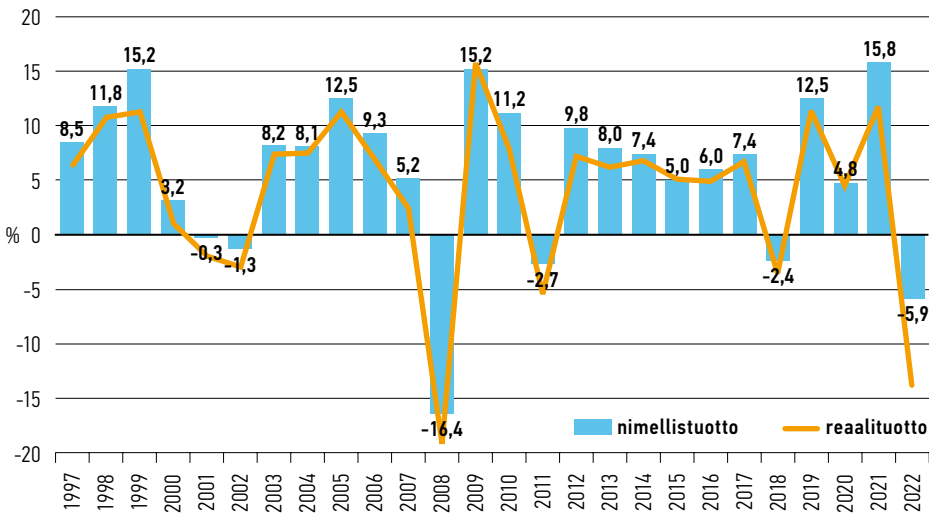
Yltyneessä hintavaihtelussa nimellisesti plussalle jäivät vaihtoehtoiset sijoitukset sekä muut listaamattomat sijoitukset, kuten kiinteistö- ja pääomasijoitukset. Pörsin ulkopuolisten sijoitusinstrumenttien arvonmäärittystä tehdään pörssilistattuja sijoituksia harvemmin, ja niinpä kiinteistö- ja pääomasijoitusten markkina-arvot pitivät vielä pintansa laskevassa markkinassa.

Kaikkiaan eläkkeiden rahoittamiseen käytettävien sijoitusvarojen määrä asettui vuoden lopussa noin 239 miljardiin euroon.

SIJOITUSVAROISTA eli suomalaisen työeläkejärjestelmän rahastoiduista eläkevaroista oli viime vuoden lopussa hieman yli puolet, 53 prosenttia, sijoitettuna osakesijoituksiin eli pörssiosakkeisiin, listaamat-

TYÖELÄKESIJOITUSTEN VUOSITUOTTO 1997–2022

Lähde: Tela

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2022

	Yhtiöt (TyEL, YEL)	Säätiöt (TyEL)	Kassat (TyEL, YEL)	MEK (MEL)	MELA (MYEL)	Keva valtio/VER (JuEL)	Keva jäsenyhteisöt (JuEL)	Muut ⁹⁾	Yhteensä
Vakuutetut (lkm)	1 862 649	12 703	15 866	7 086	54 210	132 525	573 945	23 632	2 682 616
Eläkkeensaajat (lkm) ¹⁾	1 101 493	10 991	14 189	7 910	95 288	220 517	419 120	27 548	1 897 056
Palkkasumma/työtulo (milj. €)	71 905,5	781,3	648,1	261,5	1 208,3	6 401,7	20 345,3	885,7	102 437,4

Tulot (milj. €)									
Vakuutusmaksutulo ^{2) 3)}	17 721,4	23,5	146,4	49,7	173,3	1 588,6	5 677,0	301,6	25 681,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	-8 154,4	-96,9	-73,0	-23,2	-37,0	-1,6	-4 643,4	-221,2	-13 250,7
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin (%)	-5,3	-4,5	-3,5	-1,7	-11,1	-6,8	-7,0	-5,3	-5,9
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	-238,9	69,5	14,5	39,7	-3,4	497,4	-4 620,3	-92,6	-4 334,1

Kulut (milj. €)									
Maksetut eläkkeet ^{4) 5)}	17 626,8	218,9	179,7	169,0	873,1	4 982,0	6 192,2	384,2	30 625,8
Kokonaisliikekulut ⁶⁾	344,8	5,2	5,5	3,9	20,6	15,0	55,3	4,4	454,7

Varat									
Eläkevarat ⁷⁾	147 949,7	2 447,5	2 072,9	1 373,6	163,9	21 604,1	62 646,9	4 144,3	242 402,7
Sijoitukset käyvin arvoin, milj. € ⁸⁾	144 831,7	2 446,3	2 050,3	1 358,9	324,3	21 604,1	62 234,9	4 144,3	238 994,8
Sijoitusjakauma (perusjakauma käyvin arvoin, %)									
Korkosijoitukset	28,4	25,8	21,6	8,7	39,7	39,5	28,9	34,3	29,4
Osakesijoitukset	47,3	47,8	48,7	52,7	42,5	51,7	56,3	53,3	50,2
Kiinteistösijoitukset	11,9	18,0	28,5	21,7	12,8	4,3	7,7	8,6	10,3
Muut sijoitukset	12,5	8,4	1,2	16,9	5,1	4,4	7,2	3,8	10,1

Vakavaraisuus									
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	31 049,4	666,3	654,4	650,1	-	-	-	-	33 020,2
Vakavaraisuusraja €	18 458,6	325,1	295,4	191,8	-	-	-	-	19 270,9
Vakavaraisuuspääoma / vakavaraisuusraja	1,7	2,0	2,2	3,4	-	-	-	-	1,7
Vakavaraisuusaste (%)	126,6	137,4	146,1	190,1	-	-	-	-	127,3

- 1) Eläkkeensaaja voi saada eläkettä useammasta eläkelaitoksesta.
2) Maksutuloon ei sisälly valtion budjetista kustannettavaa osuutta. YEL:n osalta 398,3 milj. €, MEL:n 58,7 milj. €, MYEL:n 735,1 milj. € ja JuEL valtion 2 980 milj. €.
3) Säätiöiden maksutulo sisältää kannansiirroista johtuvia palautuksia työnantajille.
4) Sisältää TR-osuuden muiden kuin Kevan (jäsenyhteisöt, valtio ja KER) osalta, joilla maksutulossa.
5) Sisältää YEL:n valtion osuuden.

- 6) Ei sisällä sijoitustoiminnan kuluja.
7) YEL-varoissa mukana vakuutusmaksuvastuu, MYEL-varat tarkoittavat vastuuvulkaa, Keva-jäsenyhteisön varat eläkevastuurahastoa, Keva valtio, Kela ja KER-varat ovat sijoitusomaisuutta.
8) MYEL-sarakkeessa sijoitusvarat sisältävät myös tapaturmavakuutuksen omaisuutta.
9) Muut sisältävät Kirkon eläkerahaston, Kelan toimihenkilöiden eläkejärjestelmän ja Suomen Pankin eläkerahaston.

tomiin osakkeisiin ja pääomasijoituksiin, korko- ja rahamarkkinasijoituksiin 28 prosenttia, kiinteistösijoituksiin 10 prosenttia ja muihin sijoituksiin (eli muun muassa hedge-rahastoihin) 9 prosenttia.

Sijoitusjakauman viime vuoden muutokset olivat pieniä: osakesijoitusten osuus laski yhdellä prosenttiyksiköllä ja korkosijoitusten osuus laski puolentoista prosenttiyksikön verran.

Lisäksi kiinteistösijoitusten osuus kasvoi reilun prosenttiyksikön ja vaihtoehtoisten sijoitusten osuus vajaan yhden prosenttiyksikön. Osakkeiden ja korkosijoitusten suhteellisia osuuksia laski niiden negatiivinen kehitys.

KOTIMAAHAN kohdistui viime vuoden lopussa sijoitusvaroista vajaa neljännes, 23 prosenttia. Vajaa viidennes, 17 prosenttia, oli sijoitettuna euroalueelle. Pääosa eläkejärjestelmän sijoituksista, 60 prosenttia, kohdistuu globaalille markkinalle eli Pohjois-Amerikkaan, Aasiaan sekä pienemmissä osin myös kehittyviin maihin kuten esimerkiksi Brasiliaan, Intiaan ja Kiinaan.

Sijoitusvarojen kasvaessa viimeisten parikymmenen vuoden aikana on muun maailman osuus sijoituksista kasvanut ja samalla kotimaan sijoitusten suhteellinen osuus on vastaavasti laskenut.

Kotimaisen talouden mahdollinen taantuminen vaikuttaa välittömästi palkkasummaan ja sitä kautta eläkejärjestelmän maksutuloon. Mitä suurempi kotimaan sijoitusten osuus on, sitä enemmän voidaan ajatella eläkejärjestelmän riskien olevan yhdessä korissa.

SIJOITUSTUOTTO vuodelta 2022 oli nimellisesti -5,9 prosenttia ja vuotuisen inflaation suhteen korjattu reaalituotto peräti -13,8 prosenttia. On tarpeen palauttaa mieliin yhden vuoden tuoton rajallinen merkitys eläkejärjestelmän kestävyydelle, kuten oheisesta kuviosta selviää.

Vuodesta 1997 lähtien nimellistuotto on ollut keskimäärin 5,6 prosenttia vuodessa ja inflaatiokorjattu reaalituotto keskimäärin 3,7 prosenttia vuodessa. Lyhyemmillä tarkasteluväleillä vastaavat tuotot ovat viimeisen viiden vuoden jaksolla olleet nimel-

lisesti 4,6 ja reaalisesti 1,6 prosenttia, sekä kymmenen vuoden jaksolla nimellisesti 5,7 ja reaalisesti 3,8 prosenttia.

ELÄKEJÄRJESTELMÄN KESTÄVYYDEN kannalta merkityksellistä on rahastoitujen sijoitusvarojen pitkän tähtäimen reaalituotto. Lain mukaan eläkevaroja sijoittaessa on huomioitava sekä tuotto että turva.

Eläkejärjestelmää koskevassa keskustelussa tulisi pohtia perusteellisesti, olisiko nykyistä parempaa tuottoa saatavissa sijoitusten riskitasoa säättämällä. Näin saataisiin varmistettua sijoitusten turvaavuus myös pitkällä aikavälillä, kun ikääntyvä väestömme rahoittaa eläkkeitä entistä kapeammilla harteilla.

Riskitason nostaminen puolestaan lisää sijoitusvarojen lyhyen aikavälin markkina-peräistä vaihtelua, jolloin tulisi myös keskustella avoimesti suuremman osakeriskin vaikutuksista erilaisissa markkinatilanteissa. Työeläkkeille pienikin lisäys pitkän aikavälin tuottoihin tarkoittaisi tukevampaa rahoitus pohjaa.

Työeläkevakuutusyhtiöiden tilinpäätöslukuja vuodelta 2022

	Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Yhteensä	
	2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾
VAKUUTETUT (lkm)										
TyEL	547 700	3,1 %	611 380	3,4 %	419 283	0,9 %	67 728	5,3 %	1 646 091	2,7 %
YEL (-vakuutuksia)	42 500	6,3 %	75 240	-2,0 %	84 427	0,0 %	14 391	3,8 %	216 558	0,7 %
Yhteensä	590 200	3,3 %	686 620	2,8 %	503 710	0,7 %	82 119	5,0 %	1 862 649	2,5 %

ELÄKKEENSAAJAT (lkm)										
Yhteensä	352 200	1,9 %	458 512	0,6 %	251 996	2,4 %	38 785	2,2 %	1 101 493	1,5 %

TULOT (milj. €) Vakuutusmaksutulo										
TyEL-maksutulo	5 921,4	8,7 %	6 174,4	11,4 %	3 924,1	8,3 %	622,3	14,4 %	16 642,2	9,8 %
YEL-maksutulo	199,2	6,9 %	394,2	1,6 %	424,2	2,7 %	74,2	5,4 %	1 091,9	3,2 %
Siirtymämaksut ja jälleenvakuutus	-2,0	-53,8 %	-10,6	0,2 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-12,6	-5,7 %
Vakuutusmaksutulo yhteensä	6 118,6	8,6 %	6 558,0	10,7 %	4 348,3	7,7 %	696,5	13,4 %	17 721,4	9,3 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	-75,7	-101,6 %	-633,7	-121,5 %	401,4	-72,1 %	69,1	-63,0 %	-238,9	-102,5 %
Yhteensä	6 042,9	-42,3 %	5 924,3	-33,2 %	4 749,7	-13,2 %	765,6	-4,4 %	17 482,6	-31,8 %

LUOTTOTAPPIOT (milj. €)										
	10,2	7,4 %	19,1	6,9 %	17,8	0,2 %	4,1	-26,4 %	51,2	1,0 %

MAKSETUT ELÄKKEET (milj. €)										
TyEL	6 176,4	4,1 %	6 607,1	3,3 %	3 327,9	4,1 %	508,9	4,8 %	16 620,3	3,8 %
YEL	315,4	3,4 %	532,8	4,4 %	492,4	7,4 %	89,6	4,1 %	1 430,2	5,2 %
Yhteensä	6 491,9	4,1 %	7 139,9	3,4 %	3 820,3	4,5 %	598,4	4,7 %	18 050,6	3,9 %
Kustannusten jako	-254,2	0,5 %	-534,0	10,4 %	327,6	-12,6 %	36,8	21,5 %	-423,8	5,1 %
Yhteensä	6 237,7	4,3 %	6 606,0	4,7 %	4 147,9	2,9 %	635,2	5,5 %	17 626,8	4,2 %

KOKONAISLIIKEKULUT (milj. €)										
Vakuutusten hankintamenot	13,8	-14,3 %	18,9	-7,1 %	16,8	-9,0 %	3,8	6,8 %	53,3	-8,8 %
Vakuutusten hoitokulut	26,0	8,3 %	33,3	-26,2 %	29,6	-8,1 %	11,0	81,5 %	99,9	-6,9 %
Lakisääteiset maksut	10,6	-3,6 %	11,3	-2,9 %	7,3	-4,5 %	1,2	-34,7 %	30,3	-5,3 %
Muut hallintokulut	18,4	15,0 %	13,4	-18,4 %	15,0	-5,4 %	3,3	11,2 %	50,1	-2,2 %
Liikekulut yhteensä	68,9	2,7 %	76,8	-17,8 %	68,7	-7,3 %	19,3	34,0 %	233,7	-6,2 %
Korvaustoiminnon hoitokulut	30,0	16,3 %	33,6	-24,8 %	20,2	-11,5 %	8,6	55,4 %	92,4	-6,5 %
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	7,5	-18,5 %	7,2	4,2 %	3,3	-4,3 %	0,6	5,5 %	18,5	-7,6 %
Sijoitustoiminnan hoitokulut	29,9	8,3 %	33,2	8,5 %	32,9	12,5 %	10,4	13,1 %	106,5	10,1 %
Muut kulut	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Kokonaisliikekulut yhteensä	136,4	5,2 %	150,8	-14,1 %	125,1	-3,5 %	39,0	31,0 %	451,3	-2,9 %

Kokonaisliikekulut % vakuutusmaksutulosta	2,2	-0,1	2,3	-0,7	2,9	-0,3	5,6	0,8	2,5	-0,3
Liikekulut % hoitokustannustulosta ¹⁾	70,0	8,0	63,1	-12,0	71,1	-1,3	138,3	48,0	70,8	-0,3

KOKONAISLIIKEKULUJEN JAKAUMA (%)										
Vakuutusten hankintamenot	10,1	-2,3	12,5	0,9	13,4	-0,8	9,9	-2,2	11,8	-0,8
Vakuutusten hoitokulut	19,1	0,5	22,0	-3,6	23,7	-1,2	28,2	7,9	22,1	-1,0
Lakisääteiset maksut	7,8	-0,7	7,5	0,9	5,8	-0,1	3,0	-3,0	6,7	-0,2
Muut hallintokulut	13,5	1,1	8,9	-0,5	12,0	-0,2	8,5	-1,5	11,1	0,1
Liikekulut yhteensä	50,5	-1,3	50,9	-2,3	54,9	-2,3	49,6	1,1	51,8	-1,8
Korvaustoiminnon hoitokulut	22,0	2,1	22,3	-3,2	16,1	-1,4	22,1	3,5	20,5	-0,8
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	5,5	-1,6	4,8	0,8	2,6	0,0	1,5	-0,4	4,1	-0,2
Sijoitustoiminnan hoitokulut	21,9	0,6	22,0	4,6	26,3	3,7	26,7	-4,2	23,6	2,8
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaisliikekulut yhteensä	100		100		100		100		100	

VASTUUVELKA (milj. €)										
	45 372,7	0,3 %	45 197,8	-1,8 %	24 252,8	2,1 %	3 605,3	2,9 %	118 428,7	0,0 %

Lukujen desimaalien pyöristyksistä johtuen kaikki luvut eivät välttämättä summaudu tasan.

1) Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja sekä lakisääteisiä maksuja.

2) Veritaksen asiakashyvityssiirton sisältyy muista poiketen myös siirtoa vakuutusliikkeestä (VA2).

Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Yhteensä	
2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾	2022	muutos, % ³⁾

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvoin, milj. €)

Korkosijoitukset	14 565,8	-4,5 %	16 748,2	-8,4 %	8 395,6	-6,5 %	1 361,1	0,0 %	41 070,7	-6,4 %
Osakesijoitukset	27 459,3	-5,8 %	26 231,9	-13,9 %	13 221,0	-9,4 %	1 599,6	-18,0 %	68 511,8	-10,0 %
Kiinteistösijoitukset	5 740,8	5,5 %	6 834,0	5,3 %	3 941,6	7,8 %	670,1	-2,0 %	17 186,5	5,6 %
Muut sijoitukset	8 438,5	-8,1 %	6 450,1	17,0 %	2 624,2	19,3 %	550,0	44,7 %	18 062,8	4,5 %
Yhteensä	56 204,4	-4,8 %	56 264,2	-7,4 %	28 182,3	-4,2 %	4 180,8	-4,5 %	144 831,7	-5,7 %

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvoin, %)

Korkosijoitukset	25,9	0,1	29,8	-0,3	29,8	-0,7	32,6	1,4	28,4	-0,2
Osakesijoitukset	48,9	-0,5	46,6	-3,5	46,9	-2,7	38,3	-6,3	47,3	-2,3
Kiinteistösijoitukset	10,2	1,0	12,1	1,5	14,0	1,6	16,0	0,4	11,9	1,3
Muut sijoitukset	15,0	-0,6	11,5	2,4	9,3	1,8	13,2	4,5	12,5	1,2
Yhteensä	100		100		100		100		100	

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN (%)

Tuotto sitoutuneelle pääomalle	-4,8	-23,3	-6,6	-21,9	-3,7	-17,7	-4,5	-17,1	-5,3	-21,5
--------------------------------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------

TILIKAUDEN TULOS (milj. €)

Vakuutusliikkeen tulos	114,9	137,9 %	132,5	199,8 %	68,8	284,4 %	11,0	26,4 %	327,2	174,7 %
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	-3 635,9	-166,3 %	-4 800,9	-217,0 %	-1 493,2	-195,5 %	-263,9	-237,0 %	-10 193,9	-189,8 %
Hoitokustannustulos	38,2	-25,4 %	58,1	38,7 %	33,2	-2,4 %	-7,4	-470,0 %	122,1	-5,4 %
Muu tulos	16,5	1933,3 %	18,2	265,5 %	10,2	436,8 %	0,9	325,0 %	45,8	540,4 %
Kokonaistulos	-3 466,3	-162,0 %	-4 592,2	-209,9 %	-1 381,1	-185,4 %	-259,5	-227,9 %	-9 699,1	-183,7 %

% TyEL-vakuutusmaksutulosta	-58,5	-161,1	-74,4	-149,8	-35,2	-79,8	-41,7	-79,0	-58,3	-134,7
% vastuuvelasta	-7,6	-20,0	-10,2	-19,2	-5,7	-12,5	-7,2	-13,0	-8,2	-18,0

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	-2 867,7	-131,0 %	-4 009,4	-149,6 %	-1 078,6	-129,8 %	-198,7	-140,5 %	-8 154,4	-138,0 %
Vastuuelan tuottovaatimus	-768,2	79,6 %	-791,6	80,1 %	-414,6	79,9 %	-65,3	78,1 %	-2 039,7	79,8 %
Yhteensä eli sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	-3 635,9	-166,3 %	-4 801,0	-217,0 %	-1 493,2	-195,5 %	-264,0	-237,0 %	-10 194,1	-189,8 %

TyEL-PALKKASUMMA (milj. €)										
YEL-TYÖTULOSUMMA (milj. €)	24 103,2	7,0 %	24 924,2	9,0 %	15 685,7	5,5 %	2 488,2	10,9 %	67 201,3	7,5 %
	867,3	6,4 %	1 705,5	1,7 %	1 811,8	2,3 %	319,6	5,7 %	4 704,2	3,0 %

SIIRTO ASIAKASHYVITYKSIIN²⁾

Siirto asiakashyvityksiin (milj. €)	173,8	-21,9 %	175,2	-16,3 %	85,0	-15,4 %	8,3	-35,7 %	442,3	-18,9 %
% TyEL-palkkasummasta	0,7	-0,3	0,7	-0,2	0,5	-0,1	0,3	-0,2	0,7	-0,2
% TyEL-vakuutusmaksutulosta	2,9	-1,1	2,8	-0,9	2,2	-0,6	1,3	-1,0	2,7	-0,9

VAKAVARAISUUSPÄÄOMA (milj. €)

Oma pääoma (ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen)	145,0	6,1 %	213,1	6,1 %	101,4	0,0 %	16,5	0,1 %	476,0	4,5 %
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0,0	0,0	5,2	172,8 %	0,4	-30,6 %	0,0	-100,0 %	5,6	45,6 %
Omaisuu den käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	11 628,5	-19,3 %	12 133,6	-21,7 %	4 699,7	-23,9 %	692,2	-27,9 %	29 154,1	-21,3 %
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 572,5	-32,8 %	-558,7	-165,1 %	315,0	2,1 %	110,0	0,7 %	1 438,8	-60,2 %
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	-1,5	-36,4 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-1,5	-36,4 %
Muut	0,0	0,0 %	-16,0	23,6 %	-7,5	18,3 %	0,0	100,0 %	-23,5	35,3 %
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	13 344,4	-21,0 %	11 777,3	-28,8 %	5 109,0	-22,3 %	818,8	-24,3 %	31 049,4	-24,4 %
Vakavaraisuusraja €	7 482,3	-11,7 %	6 990,0	-19,9 %	3 502,2	-16,3 %	484,1	-17,9 %	18 458,6	-16,0 %
Vakavaraisuuspääoma / vakavaraisuusraja	1,8	-10,0 %	1,7	-10,1 %	1,5	-6,3 %	1,7	-5,6 %	1,7	-10,0 %
Vakavaraisuusaste %	130,5	-8,9	125,8	-10,9	121,4	-6,7	123,5	-8,4	126,6	-9,2
Eläkevarat	57 119,7	-4,4 %	57 505,1	-6,7 %	29 015,0	-3,2 %	4 309,9	-3,6 %	147 949,7	-5,1 %

HENKILÖSTÖ (keskimäärin)										
	531	0,8 %	601	-0,3 %	473	-3,5 %	146	-7,0 %	1 751	-1,5 %

3) Muutos % -sarakeessa muutos on ilmoitettu prosentteina, mikäli 2022-sarakeessa luku on ilmaistu euromina. Mikäli 2022-sarakeessa on esitetty prosenttilukuja, on muutos % -sarakeessa esitetty muutos prosenttiyksikkönä.

Olen itse maksanut eläkkeeni – vai olenko?

Olen maksanut eläkkeeni itse! Eläkeasioista käydyn kansalaiskeskustelun yhteydessä törmää toisinaan tähän lausahdukseen.

Näkemystään puolustava keskustelija kertoo itse maksaneensa eläkkeensä eikä siihen siis ole oikeutta viranomais- tai muin toimin koskea. Tällainen mielipide on täysin ymmärrettävä, jos henkilöllä on takanaan monen vuosikymmenen työrupeama ja toimeentulo eläkeaikana on juuri ja juuri riittävä.

Lakisääteisen työeläkejärjestelmän rahoituksen kannalta kysymys eläkkeiden maksajista on kuitenkin melko moniulotteinen. Esimerkiksi yrittäjien eläkejärjestelmässä ei ole lainkaan rahastointia ja osan kustannuksista kattaa valtio.

Keskityn työntekijän eläkelain mukaiseen tarkasteluun, jossa osa kerätystä mak-

”Palkansaaja ei rahoita omaa eläkettään, vaan aina jonkun muun.”

susta rahastoidaan ja työeläkemaksua maksavat sekä työnantajat että palkansaajat. Vielä 1990-luvun alkuvuosiin saakka työeläkemaksusta vastasi yksin työnantaja. Ei voida kuitenkaan sanoa, että työeläkkeet olisivat tuolloinkaan olleet työnantajan lah-

ja henkilöstölleen, koska yhtäältä järjestelmästä oli säädetty lailla ja toisaalta, jos sitä ei olisi lainkaan ollut, palkat olisivat luultavasti olleet korkeampia.

TYÖNTEKIJÄN ELÄKEMAKSUN käyttöön-otto vuonna 1993 muutti työeläkkeiden maksaja-asetelmaa joka tapauksessa merkittävästi. Taustalla olivat 1990-luvun alun lamavuosien karut opetukset ja herääminen talouden lainalaisuuksiin. Seurasi muodikasta nykytermiä käyttäen sopeuttamisen aika, joka jatkuu yhä edelleen.

Työntekijöiden oman maksuosuuden myötä eläkkeiden kustannukset ja niiden kasvu tulivat aikaisempaa näkyvämmiksi myös palkansaajille ja heidän etujärjestöil-

Kukapa ei haluaisi tuottoa sijoituksilleen? Telan analyysi-toimintojen johtaja Jari Soka mukaan myös palkansaajien edun mukaista on, että eläkevaroilta tavoitellaan parasta saatavilla olevaa tuottoa.

leen. Tämän seurauksena maassamme on pystytty kehittämään eläkejärjestelmää suhteellisen kivuttomasti vastaamaan yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaatimuksia. Perinteinen samassa veneessä olemisen eetos lienee ollut tässä merkittävin tekijä.

Työeläkejärjestelmän rahoitus perustuu sekäjärjestelmään, jossa maksussa olevat eläkkeet katetaan pääosin kunkin vuoden maksutuloilla ja tulevaisuuteen varaudutaan osittaisella rahastoinnilla. Voikin sanoa, että palkansaaja ei rahoita omaa eläkettään, vaan aina jonkun muun. Vastineeksi jotkut muut taas rahoittavat työnsä perusteella suoritettulla eläkemaksulla hänen eläkkeensä.

Maksamisen käsitteellä voidaan tarkoittaa sekä kunkin hetken kulujen kattamista että laajempaa rahoittamisvastuuta. Rahastoon kertyvästä osuudesta voi olla perustellusti myös sitä mieltä, että palkansaaja rahoittaa sen kautta myös omaa tulevaa eläkettään.

RAHASTOJEN KASVAESSA yhä tärkeämpää on tarkastella myös niille saatavissa olevaa sijoitustuottoa. Rahoituksen suunnittelun pohjana on, että sijoituksille saadaa reaali- tuottoa karkeasti 3,5 prosentin verran pitkällä aikavälillä. Tämä merkitsee, että sijoitustoiminta ei enää olekaan ”järjestelmän sivujuonne”, kuten legendaarinen vakuutusmatemaatikko, työeläkejärjestelmän isäksikin kutsuttu Teivo Pentikäinen totesi aikoinaan.

Oikeastaan meidän palkansaajien pitäisi – halusimmepa tai emme – kuunnella entistä herkemällä korvalla työeläkesijoittajien näkemyksiä. Tai ainakin toivoa, että sijoituksia hoitavat henkilöt suorittavat tehtävänsä hyvin ja sisäistävät sen huipputärkeän roolin, joka heillä on eläkkeidemme maksamisessa.

Kaiken edellä kirjoitetun jälkeen on syytä palata alkuperäiseen kysymykseen siitä, onko palkansaaja maksanut eläkkeensä vai ei. Työeläkejärjestelmän osittaiseen rahastointiin perustuva rahoitusmalli ja sen painottuminen entistä enemmän tulevien sijoitustuottojen varaan merkitsevät melko yksiselitteisesti, että palkansaaja ei ole maksanut eikä tulevaisuudessakaan maksa omaa eläkettään kuin korkeintaan osittain.

Sen sijaan voi hyvin todeta, että palkansaaja on itsestään selvästi ansainnut eläkkeensä. Ja sehän on tietysti hyvä juttu sekin. /

Eläkevarat vai sijoitusvarat?

TEKSTI: JAAKKO AHO

Työeläkejärjestelmän varoista puhuttaessa viitataan vaihtelevasti eläkevaroihin ja sijoitusvaroihin. Niiden välillä on muutaman miljardin ero.

ELÄKEVAROJEN ja sijoitusomaisuuden ero johtuu pääosin vakuutusmaksusaamisista. Vakuutusmaksusaamisia on kolme miljardia euroa, koska vakuutusmaksut erääntyvät kuukausittain palkanmaksusta seuraavan kuun lopussa.

Eläkevarojen määrä oli vuoden 2022 lopussa 242,4 miljardia euroa ja sijoitusomaisuuden eli sijoitusvarojen 239 miljardia euroa. Ero näiden välillä on 3,4 miljardia euroa.

Summat on koottu työeläkelaitosten tilinpäätöksistä, joissa tase kuvaa eläkelaitoksen omaisuuden (sijoitukset) ja velkojen (eläkevelvoitteet) arvoa vuoden lopussa.

Työeläkevaroiksi lasketaan se määrä omaisuutta, mikä on eläkevelvoitteiden katteena (vastattavaa). Sen sijaan sijoitusomaisuus on merkitty taseen vastavaa puolelle.

Kun työeläkeyhtiöiden ja Kevan tasetta tarkastelee käyvin arvoin, eläkevaro-

jen määrä on siinä 210,6 miljardia euroa ja sijoitusomaisuus 207,1 miljardia euroa.

Tämä tarkastelu koskee työeläkeyhtiöiden ja Kevan jäsenyhteisöjen varoja. Muissa eläkejärjestelyissä työeläkevarojen ja sijoitusomaisuuden välillä ei ole juurikaan eroa.

Tasetietoja työeläkeyhtiöiltä ja Kevasta:

Vastaavaa	mrd. €
Sijoitukset	207,1
Vakuutusmaksusaamiset	3,0
Muu omaisuus	10,4
Vastaavaa yhteensä	220,5
Vastattavaa	mrd. €
Eläkevelvoitteet	210,6
Muut velat	9,9
Vastattavaa yhteensä	220,5

Lähde: ETK

TEKIJÄT JA ASiantuntijat

Jaakko Aho
Aktuaaripäällikkö
ETK

Kimmo Koivurinne
Analyttikko
Tela

Henna Iire
Matemaatikko
ETK

Maija Schräll
Tilastosuunnittelija
Tela

Toimitus: Anne Iivonen, Eläketurvakeskus
Ulkoasu: Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy
Julkaisijat: Eläketurvakeskus ja Työeläkevakuuttajat TELA ry

Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot julkaistaan 5.6.2023 painatussa Työeläke-lehdessä sekä Työeläkelehti.fi-verkkolehdestä, Etk.fi-, Tela.fi- ja Julkari.fi-palveluissa.

